Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА 5-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 5, 1980 No. 79. VOL. LXXXVII.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес

Любов Коленська

МОЯ ПИСАНКА В УКРАЇНУ

Наче у той вирій, немов до соняшного тепла, линуть сьогодні мої думки, щоб, — пролетівши простори часу та велику відстань континентів — добитися до своєї рідної пристані — засіяної барвінковим дрібнесеньким квіттям, роз'яснілої пролісками — зродженими зі сонця і прозорих рос та весняного дощу, що бринить молодецькими струнами радости...

Пролітають мої думки ще й туди, до верболозів над хрустально-чистим струмком, і ледь торкаються їхніх гілок, вкритих сріблистою, ніжною красою. Та й милуються вони стощедрим теплом сонця, вдивляються у небо — в його очі напрочуд рідні, напрочуд милі і такі голубі, як в ніякій іншій країні світу...

Наче в той вирій линуть мої думки, щоб знову зогрітись теплом, що його мені, мабуть, уже більше не зазнати... Бож хіба я ще зможу мандрувати вулицями мого рідного Львова, подорозі зустрічаючи прохожих, де один одкому був знайомий а то й друг? Чи зможу підійматися знову вгору доріжками парку біля собору св. Юра, вдивляючись у сонці розблислий, на самому вершку церкви хрест, який бачив усе — тріюмф і неволю, радість і горе мого народу? Чи зможу...?

І справді, чи зможу, як ще колись у той Великодній день, іти вгору, по кам'яних сходах, до церкви св. Юра, наче купаючись у весняних, прозорих переливах вітру, посднана там з усіма людьми хвилюючим очікуванням, що тільки ще мить і заб'ється дужим гомоном серце дзвонів, що продзенить радісним співом хор, відкриваючи усьому людові незвичайну вістку, що Христос воскрес!

Бож, чи зможу ще, як тоді на Великдень, стояти плече-в-плече в одному тісному гурті, відчуваючи зворушливу українську одність і вбираючи в себе тишу, яка гомоніла дзвінким провісником жайворонкої розспіваної радости...

Біжать мої думки сьогодні швидко-швидко і бачать ще раз, зустрічають знову цю хвилину, коли раптово сколихнувся ввесь народ, наблизилось духовенство і в його оточенні появилася велика людина християнських віків — Митрополит Андрей Шептицький. Пролунала пісня, Митрополит благословив народ, а його ласкавий погляд, проймаючий шляхетною добротою, зроджував віру у вселюдську людяність, його слова дзвеніли силою, промeніли теплом, торкалися близько кожного з нас...

Прудко біжать мої думки — і бачу як там, на кам'яних сходах стою я — і в моїй ще тоді юній душі і думках — ані тіні смутку, ані ніякого жалю, тільки безмежна радість, безкрая віра у добро. У руках моїх кошичок, що його мені матір моя прилагодила до свячення, а в ньому всі блага нашої землі та й писанки, а поміж ними одним-одна космацька красуня — барвиста й розкішна, мов гуцульські плаї...

І полинувши думками сьогодні до мого рідного Львова, виймаю із мого великодного кошичка щонайкращу космацьку писанку, таку ж вродливу і барвисту, як в мене була колись на Великдень багато токів тому, і посилаю її в Україну, а разом з нею мій привіт, сповнений віри в перемогу добра над злом, сповнений віри у воскресіння правди, бож Христос воскрес!

Ігор КАЛИНЕЦЬ

ПИСАНКА

Виводить мама дивним писачком
По білому яйці воскові взори.
Мандрує писанка по мисочках
Із цибулиним золотим узваром,
З настоями на травах і корі,
На веснянім, і на осіннім зіллі —
І писанка оранжево горить
У філіґраннім сплеті ліній.
То вже вона, як дивовижний світ,
То вже дзвенить, як згусток сонця,
Буяють буйно квіти у росі,
Олені бродять в березневім сонці.
І стилізовані сплітаються сади
У маєві густих обрамлень,
Мереживом найтоншим мерехтить
Геометричний космацький орнамент.
І я поплив у світ дитячих мрій
На білі колискові оболоні...
Котились писанками із гори
Ясні сонця у мамині долоні.

Писанкова розкіш

„Ще не дивіться тепер, але Великдень всього-навсього за дев'ять днів. Знову приходить час вибрати крутозварені яєчка і фарбувати їх для Великоднього кошика. Але, якщо мова про розкрашування великодніх яєць, то ніхто не вміє цього так робити як українці", —

пише газета „Дейлі Ньюз" з п'ятниці 28-го березня, продовжуючи: „Їхнє мистецтво називається ‚Писанка' і завтра та в неділю (тобто 29 і 30-го березня) в Українському Музеї, 203 Друга евеню (поміж 12-ою і 13-ою вулицями) демонструватимуть, як робити ці барвисті орнаменти. Це є частина поточної виставки Музею, що зветься ‚Писанка і її символіка'. Хоча звичай розписування яєць пов'язаний з Великоднем, насправді він сягає передхристиянських часів, коли він був частиною весняних обрядових святкувань. Українці дарують свої кольоритні писанки родині і друзям на Великдень, як дарунок. Техніка ‚батіку' застосовується в розписуванні яєчка: Взірець наводиться на яйце розтопленим воском і потім яйце занурюють в розчин фарби. Процес повторюється з кольору до кольору, йдучи від яснішого до темнішого". Далі газета подає години, в яких відбудеться цей показ. Сама вістка в „Дейлі Ньюз" ілюстрована трьома гарними українськими писанками.

М. ВЕРЕС

ВЕЛИКОДНЄ

Сліпуче сонце з небосхилу
Лелійну зливу ллє на луг,
Припала далеч синім пилом,
Сипнула зеленню довкруг
І в безбережистій безодні
Рум'яних ранішніх небес
Хвалебні дзвони Великодня
— Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Ось, наче дома, паперть храму,
Паски, свячене, мов колись,
Та в світлий день не всі із нами
Рідня і друзі обнялись...
Це — чужина. І в привітанні,
На тлі духмяних ранку плес
Із уст, у відповідь, зітхання
— Воскрес!... Воістину Воскрес!

І зрив душевної скорботи
Летить у соняшний ефір,
Коли скінчиться вже Голгота
Вітчизни райдужних сузір?
Коли прийде та наша весна,
У вільнім сяйві гордих рос,
Коли ж, коли Вона воскресне,
Отак, як днесь Воскрес Христос?!

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ
ДО НАШОГО ДУХОВЕНСТВА, МОНАШЕСТВА І БОЖОГО ЛЮДУ

Христос Воскрес!

Оці слова Господа нашого Ісуса Христа сповнилися перед нашими очима у Його славному Воскресенні з мертвих. Ми є свідками сповнення Христового пророцтва, глядячи на Господа, Який нищить гріх, топче смерть і розчавлює пекельні брами Своєю переможною смертю на хресті й Своїм тріюмфальним повстанням із гробу. Справді, Царство Його Отця прийшло до нас у силі.

Ісус Христос прийшов від Свого Отця проголосити спасіння й прощення, а Своєю смертю й Воскресенням Він являється перед нами як наш Спаситель і Відкупитель (Діяння 2,36). Він прийшов звістити нам Царство Свого Отця, а заради Його смерти й Воскресення Його поставлено Царем. Він перебував серед учнів як той, що служить (Мк. 10,45). А в Його Воскресенні глядимо на Нього як на Володаря володарів (Об'явл. 19,16). Він навчав нарід скромно в ім'я Бога. В Його Воскресенні ми бачимо, що те саме ім'я надано Йому, як Йому правно належне (Фил. 2.9; Об'явл. 19,12б-13). Він промовляв до народу як Господній пророк. В Його Воскресенні глядимо на Нього як на сповнення усіх пророцтв (Лк. 24,27).

Його слава є також і нашою славою. Він бо попереджує нас як первісток із тих, що заснули на смерть (Кор. 15,20), приготовляючи дорогу воскресінні з мертвих усіх людей (Анафора св. Василія). Але ця обітниця й запорука майбутньої слави вже тепер почалася серед нас. Бо св. Павло каже нам, що в нашому хрищенні ми участкуємо в Христовій смерті, що в хрищенні нас із Ним поховано й через хрищення нас піднесено до слави (Рм. 6,3-4). Те, що тепер у нашому християнському житті почалося, прийде до повного завершення в останньому дні слави.

Святий Павло каже нам також, що всі сотворіння разом досі стогнуть і страждають, очікуючи дня Божого визволення (Рм. 8,22-23). Всі сотворіння! Що за чудова ідея. Подумайте лише: все обновилося у Христі! А з того слідує, що ми, Його учні, не сягаємо поодиноко по те могутнє спасіння, що з Його Воскресення випливає. Ми не стоїмо самітно, але приходимо перед Нього як частина родини, як частина спільноти, як частина народу. Воскресіння подається кожному з нас, але лише в зв'язі з нашою людською природою.

В оцьому Році Родини як повним значення для кожної нашої родини є Воскресення Христове, бо ми знаємо, що злучені разом вузлами християнської любови й живлені правдами Христа, ми всі разом як один встанемо в хвалі й славі до Господа, Який підносить нас.

Та вже тепер, ще перед днем останньої слави, ми бачимо, що наступає переміна: тобто перев'язання ран і уздоровлення духа. Нарід, окутаний гнітючою смертю переслідування, оживляється життям, що приходить від Христа в Його Воскресінні. Тут маємо на гадці Український Нарід. В очах світу його стан, здається, є безвихідний. Але видний у світлі, що відбивається від лучів Христового Воскресення, ми бачимо як нове життя вливається в нутро душі хороброго народу наших Братів і Сестер. Церква в Україні хоча скована, переслідувана й поза законом живе, — а живе тому, що її Володар живе: Він Воскрес! Стихійне життя Української Церкви на наших рідних землях є завдатком і запорукою, що наш нарід ще за наших днів також піднесеться, ще заки переміна піднесе нас усіх до вічної слави.

У день Воскресення ми є свідками великого й остаточного чуда нашого Бога: Христос перейшов із смерти в життя; Христос перейшов зі землі до неба! Тож задержімся на хвилину при тій правді, щоб наповнити наші серця тими славними словами з Воскресної Утрені: „Ти Пасха наша, повний пахощів і сповнений світлом. Ти спасіння світу — Христе!"

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

† *МИРОСЛАВ*
Митрополит
Філядельфійський Архиєпископ

† *ЯРОСЛАВ*
Єпископ Чікаґський

† *ВАСИЛЬ*
Єпископ Стемфордський

ВЕЛИКДЕНЬ СКРІПЛЮЄ НАДІЮ ПОНЕВОЛЕНИХ

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЄВАНГЕЛЬСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Дорогі у Христі Брати і Сестри в Україні та в розсіянні сущі — ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Наведений тут під заголовком біблійний текст пояснює старозавітнє розуміння значення Свята Великодня, або Пасхи. Цього дня жидівський нарід обходить пам'ять того, як Господь Своєю дивною та потужною правицею вивів його з єгипетської неволі. Правдива і дійсна історія народу починається з днем його визволення. Всяка неволя понижує гідність людини і народу. Вона спотворює душу людини, псує її характер і вдачу. Перевиховати душу раба — це надзвичайно складна справа. Це й було причиною, що жидівський нарід мусів блукати сорок років по безлюдній пустині. Тільки нове покоління змогло дійти до здійснення завітної мрії свого народу та осістися у своїй обіцяній землі. Воля не приходить легко і втримати її також коштує великих зусиль, а при тому й постійної праці над своїм моральним і всестороннім удосконаленням. Найважливіше тут, що жидівський нарід був визволений не тільки самими своїми зусиллями, але в першу чергу дивним Божим Проводом. Це була інтервенція звиш. Це був дар Божої ласки. Пам'яттю цього є Свято Пасхи, з пасхальним ягням та прісним хлібом, які в це Свято споживаються жидами та є символом обставин, в яких їм приходилося виходити з дому неволі.

Ісус із Своїми учнями врочисто святкував це Свято. Він, як ніхто інший, цінив волю людини й народу. Тому Він виразно учить, людина, щоб уміти шанувати добродійства волі, мусить сама стати внутрішньо визволеною, духовно переродженою. Це все тільки можливе через пізнання правди Божої, покаяння та примирення з Богом через Ісуса Христа. Ісус став новозаповітним пасхальним Ягням, як про це свідкує Іван Хреститель: „Оце Ягня Боже, що бере на Себе гріхи світу!" Спасення й визволення людини є тільки в Ньому. Хто це пережив, той вийшов з неволі гріха, символічно кажучи, з єгипетської неволі. В новому заповіті Свято Пасхи, це торжество дітей Божих, визволених Божою інтервенцією, Божою амнестією в Христі Ісусі. Христос нас навчає: „Шукайте найперше Царства Божого та правди його, це ж усе додасться вам" (Матв. 6,33). До цієї обітниці належить усе те, що потрібне для нашого вічного та дочасного життя, включно з волею для нашого народу. Згідно слів пророка Ісаї завдання Месії було також: „Проповідувати полоненим визволення..., відпустити на волю помучених" (Луки 4,18).

У нашому народному житті ми все зустрічаємося зі складними проблемами. Ми нарікаємо на розбиття, брак толеранції, отаманію, брак жертвенности й інше. Мудріші наші діячі твердять, що наші труднощі не є тільки політичного, але в першу чергу — етично-морального характеру. Нам у поважній вірі бракує духовно відроджених працівників на народній ниві. Тут апостол Павло нас напоминає: „У волі ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволі знову не піддавайтесь" (Гал. 5.1). А далі цей же апостол повчає: „Бо наша Пасха Христос... Тому святкуймо не в старій розчині, ані в розчині злоби й лукавства, але в опрісноках чистоти та правди" (1 Кор. 5,7-8).

З нагоди цього Свята Великодня пересилаємо всьому нашому народові, його духовному і національному проводові та українському євангельському братству — наше щире і повне надії привітання:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОЛОДИМИР БАГРІЙ
президент,
ВОЛОДИМИР БОРОВСЬКИЙ,
пастор, секретар Консисторії
Української Євангельсько-Реформованої Церкви в екзилі

ВЕЛИКДЕНЬ, Р.Б. 1980

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ПІСЛЯ ПІДПИСАННЯ ПРЕЗИДЕНТОМ КАРТЕРОМ нового банкового закону голоси в пресі і з боку професійних кіл у загальному висловлюють глибоке задоволення тим законом. Насамперед новий закон звільнить процентову стопу від ощадностей, яка тепер була такою низькою, що відштовхнула від ощаджування. Далі він створює кращі передумови для суперництва між банками, чим змусить їх до більшої динаміки, елястичности в оплатах за послуги і до обниження позичкових коштів.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ВІДЛОЖИВ ЗАГОСТРЕННЯ санкцій проти Ірану в зв'язку з поновленою можливістю перебрання американських закладників з рук іранських терористів іранським урядом. Хоч останні виступи іранського президента Бані-Садра такого запевнення не дають і взагалі не відомо, чи він спроможний такого кроку добитися, але, як виникає з декларації президента Картера, він не хоче оминути ніякої нагоди мирного і безболізного полагодження тієї справи.

ЧЕЙС МАНГЕТТЕН БАНК, ДОМЕНА РОДИНИ Рокфелерів, підніс процентову стопу на позики для сталих і найкращих клієнтів до 19 і 3/4, а інші банки до 20. Є це рекордова висота, яка по всякій правдоподібності потягне за собою підвишку процентової стопи інших великих банків.

АВТОМОБІЛЕВА КОМПАНІЯ ФОРД ПЛЯНУЄ звільнити десятки тисяч робітників, а бюровим працівникам знизити висоту заробітних платень. Минулого року компанія Форд втратила коло більйона долярів, а цього року продаж її авт впав на 24 відсотки. Дирекція компанії бороняться ще перед більшими втратами, які загрожують цього року.

БАНКОВІ І БІРЖЕВІ КЕРІВНИКИ НАСЛІДКОМ краху цін срібла на світових біржах і близько до банкротства головних світових спекулянтів сріблом братів Гантів з Тексасу, провіряють засоби для внеможливлення такого в майбутньому. Брати Ганти втратили величезні гроші на спадкові цін на срібла і, коли б не всестороння допомога для них і їхні величезні багатства, могло було прийти до дуже поважних заколотів в оперції бірж. В сучасних складних економічних умовах Біржева комісія, яка контролює біржеві операції, пильно слідкує за розвитком подій на господарському відтинку, бо заколоти на біржах можуть викликати дальші поважні комплікації в господарському житті.

У світі

ІТАЛІЙСЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ РІШУЧЕ не бере участи в московській імпрезі, якою є паризька конференція европейських комуністичних партій, що відбудеться при кінці квітня ц.р. в столиці Франції. Як відомо, запрошення на цю імпрезу за підшептом Москви вислали французька й польська комуністичні партії. Конференція в Парижі має на меті поновно впрягти европейські комуністичні партії в політичні комбінації большевиків. Під покришкою боротьби за мир і за роззброєння большевики намагаються відвернути увагу від таких подій як російська пенетрація в цілий ряд країн Африки, напад на Афганістан, диверсійні заходи на Близькому Сході і т.п. Італійські комуністи також не згідні з походом Москви на комуністичний Пекін, який саме тепер є в центрі російської підготови. Берлінгуер, лідер італійських комуністів, слідуючого тижня відлітає до Китаю на довшу візиту.

МОСКВА ЗМІЦНЮЄ ЗАШМОРГ НА САТЕЛІТАХ в передбачуванні дальших міжнародних комплікацій. В половині березня цього року в Москві перебувала делегація з Мадярщини, очолена міністром закордонних справ Ф. Пуя. Делеґація відбула ряд розмов, яким совєтська преса присвячує багато уваги. Виявляється, що поїздка мадярів до Москви є одним з чергових паломництв европейських сателітів до Москви по науку і благословенства. На закінчення розмов видано спільний комунікат, в якому Мадярщина під проводом комуністів повністю підпорядковується московському диктатові.

ПІСЛЯ КИТАЮ ЯПОНІЯ ТАКОЖ СПІШИТЬ З допомогою Пакістанові. В Ісламабаді, столиці Пакістану, побував спеціяльний висланник японського прем'єр-міністра С. Сонода. В розмовах з президентом Пакістану ген. Зія-уль-Гаком представник Японії в імені японського уряду і особисто його прем'єра передав Пакістанові запевнення підтримки проти зростаючої загрози з боку СССР. Японія, яка дотепер уже допомагала матеріяльно Пакістанові, в новій ситуації збільшить свою допомогу готівкою і промисловими виробами.

МІЖУСОБИЦІ МІЖ АРАБАМИ НЕ ВГАВАЮТЬ. Першого квітня в університетських забудованнях Багдаду, Ірак, іранець Самір Нур Алі кинув бомбу на іракського заступника прем'єр-міністра Тарек Азіза. Бомба тільки поранила Т. Азіза, а вбивника револьверними пострілами вбито на місці, внеможливлюючи таким чином докладне розслідування і вияснення тла цього замаху.

ЩЕ ОДЕН ПРОЦЕС ПРОТИ ДИСИДЕНТІВ НА Тайвані. Ще не закінчився перший процес проти дисидентів на Тайвані, яким закидають між іншим і зв'язки з Пекіном та в якому прокурор зажадав кари смерти для восьми підсудних, а вже заповіджено суд другої черги дисидентів. Цим разом перед судом має стати 33 обвинувачених в аґітації проти уряду та в організуванні заколотів, які закінчилися кривавими зударами з поліцією.

ТРУДНОЩІ АВТОМОБІЛЕВИХ КОМПАНІЙ ще раз підкреслені додатковим піднесенням цін на авта Дженерал Моторс. В той час, як продаж автомобілів швидко падає, було б доцільно втримувати помірковану ціну. Одначе навіть така компанія як Дженерал Моторс змушена оце вже втретє підвищувати ціни на цьогорічний модель авта.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Віра у Воскресіння

Найкращим, найрадіснишим святом у році є Свято Великодня. Воно бо сповіщає перемогу життя над смертю, сповіщає, що Господь післав на землю свого Сина, щоби Той „смертю смерть подолав" і таким чином доказав, що Добро сильніше за зло, що Життя сильніше за смерть, що немає такої могильної темряви, якої не змогла б перемогти життєва ясність.

Це особливо для нас, — українського народу на його рідній землі і для нас усіх у розсіянні сущих вигнанців із рідної України, — чудова символіка. Ця символіка, яка надхнула Лесю Українку до заклику, щоби „проти надії таки сподіватись", це ж та символіка, кермуючись якою, у цей єдиний день у році дзвонять усі церковні дзвони, передаючи своїм радісним гомоном вістку про найбільшу з усіх великих нерозгаданих містерій — Христове Воскресення.

І ніхто так величаво і радісно не святкував і тим паче тепер не святкує Воскресення Христового, як українці, які вбачають у цій величній містерії запоруку, що й український нарід, придавлений каменем неволі і ворожого терору, „смертю смерть подолає" та воскресне, щоби жити на волі.

Рік-річно пригадується ця ж сама чудова символіка і рік-річно застосовуємо її до української дійсности. Бо є правди невмирущі, є правди, які не змінюються, не старіються і не стають банальними, вони ж бо є джерелом духової сили окремих людей і цілого народу — а без духової сили, без віри, яка „гори переносить", не можна жити і діяти без уваги на час, умовини і можливості.

Рік-річно повторювана віра, що Воскресення Христове має бути цілющим джерелом віри і надії, що так само воскресне Українська Правда. Ця щорічна віра завжди так же само свіжа й актуальна, як невмируща молитва „Отче наш", без уваги на те, скільки разів і як часто ми її повторюємо.

Цьогорічний Великдень зі своєю символікою зокрема важливий, коли дивитися на ситуацію у широкому світі, зокрема в тому, в якому ще й тепер високо підноситься Голгота терпінь. Диктатори з титулами і без титулів явно глузують з міжнародних законів і законів власної країни. Безглуздий і дикий терор дійшов до того ступня, що вбивають архиєпископа, коли він править Богослужбу. Безбожницька советська імперія використовує свою збройну силу, щоби поширювати свої кордони. Іранський диктатор, ісламський духовник, підтримує насильство і знущання над декількадесятьма американськими „закладниками", погрожуючи всім їм негайним знищенням, якщо Аммерика зважилась би на спробу визволити їх силою. В Україні шаліє терор проти будь-якого вияву свободолюбного слова.

У вільній українській громаді в діяспорі збереглася — слава Господеві — вірність ідеалові державницької української ідеї, але раз-у-раз трапляються події, які доказують, що вільні українські люди забувають, що найпершою передумовою успіху української визвольної дії є наша єдність. І тому, хоча щорічно відбуваються святкування роковин проголошення 4-го Універсалу і хоча щорічно величаємо творця новітньої української нації Тараса Шевченка, який закликав „єднатися, брататися", — проте і ця назверхня єдність споводна, коли раз-у-раз треба її пригадувати і за неї змагатися.

Тільки 33 роки прожив Ісус Христос і насправді лише три роки проповідував Святе Слово. Але вже близько дві тисячі років встоялася заснована Ним Церква. Скільки хуртовин перейшло за той час понад земним світом! Скільки було катастроф, — скільки імперій вважали себе вічними, а зникали без сліду.

Цьогорічний Великдень ще й тому радісний нам, українцям, що він єднає в одному дні всі наші обряди. Це ще раз пригадує потребу єдности — духової, всеукраїнської, єдности не тільки у патріотичній фразі, але й у патріотично-державницькій дії.

Заповняться на Великдень усі українські храми українських людей у діяспорі і згадуватимуть своїх братів і сестер в Україні, яким заборонено говорити про великодній символ перемоги життя над смертю. Але тим паче всім нам, вільним українським людям, треба вірити, що коли Христос „смертю смерть подолав", то прийде день, що Він дозволить на це й українському народові, що воскресне також Україна.

Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів

Воістину Воскрес Христос!

Цей, вершинної радости, привіт на грані третього тисячоліття починає наглядно бліднути в серцях і свідомості сучасних людей. Захоплюються питаннями та справами смерти, а не життя чи воскресіння. Навіть між християнами зростає популярність на всякі сектярські викривлення. Саму суть християнства вбачають одні у хрищенні, інші в формальній присутності Духа, а ті у правилах громадського чи особистого життя і подібне. І так роздробили Громаду Христову, що аж ворогами поставали одні одним, хоч і повторюють деклямувати, що християнство це релігія любови. У висліді все переплутали і споляризували свідомість християнську. Часто уважається, що християнство це релігія культу хреста, жертви, Голготи, наголошується закон, гріх, кару і страх, абож форсується свобода, всепрощення та якась аморфна любов. На базі всяких отаких переплутань формуються самостійні, самозакохані клітини, що не можуть навіть знайти спільної мови з іншими подібними християнами. Процес у цьому напрямі останньо зростає, замість розвіюватися. Понад усе важливим тут є те, що наперекір Самому Христові та Писанням, усупереч Апостолам і Переданням, — все це зводить християнство до релігії цьогосвіття; Христос стає тільки символом або надією у справах цього життя.

Як далеко ми сьогодні відійшли від Христа!

Бож насправді християнство це релігія Воскресіння! Поза фактом „фантастичної ідеї" Христового Воскресіння немає християнства. Це й мав на увазі Великий Апостол, коли писав до Коринтян: „Коли в Христос не воскрес, марна була б віра ваша, і проповідь наша даремна". Поза Христовим Воскресінням усе зводиться до вже сказаного, виясненого, ствердженого і загально знаного.

Христос воскрес і відкрив нову сторінку історії чоловіка, вияснив сутність і сенс життя, поставив повне відкриття Божої правди і волі перед оновленим чоловіком. Христове Воскресіння — це реальний факт, що, як природна конечність, став переломовим моментом і радикально змінив історію світу та сформував сенс життя кожної людини.

Тільки Воскресіння Христове достатньо вияснює доречність страждання у житті, унагляднює значення духовости, запевнює про важливість праведности перед лицем Бога Живого. Цю, сказати б, нову атмосферу життя після Христового Воскресіння, атмосферу вершинної радости передає у своїй великодній бесіді св. Іоан, Архиєпископ Константинопольський, прозваний Золотоустим: „Де твоє, смерте, жало? Пекло, де твоя перемога?" Бо Христос воскрес і впали демони; Христос воскрес і радість стала предметом життя; Христос воскрес і розвіялися сумніви, щоб від нашептів диявола: Христос воскрес і любов зробилася остаточним правилом і формотворцем людського життя.

І важливо, що зло та неправда сьогодні так поширені у світі; природа людська зіпсована вкрай і можливості зріння мов струпом вкриті. „Сатана стоїть, як імператор" (Барка) не від сили своєї, а завдяки немочам нашим та несвідомости. Подивіться, яку могутню машину поставили у нас, на Батьківщині, проти тих, які повірили у Воскресіння Христове! Світова імперія боїться одиниць, своїх горожан, озброєних тільки прекрасною вісткою про Воскресіння! І судить, і карає їх, і катує тільки за... думку, за мрію, за живе слово, за віру! Хто ж тут сильніший?

Наглядно: ті, які прозріли і приєдналися до Христа, що воскрес із мертвих. Руденки, Романюки, Лук'яненки, Григоренки, Каранськi, Боровські — ось хто належить до переможців. Бо й запевнив римлян премудрий Апостол: „Коли живе у вас Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, то Він, що підняв Христа, оживить і смертельні ваші тіла через Духа Свого, що живе в вас". Амінь.

Б. ЛЕПКИЙ

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

Неначе в ранній опалевій млі,
Причулись дзвони в рідному селі.
Летіла з вітром звуків завірюха
А я стояв задуманий і слухав...

Ось перший подих рідної весни
І перший мрії, перші юні сни,
І перше в серці виплекане слово
Веснівкою розцвілося чудово.

Гагілка перша, перший хоровід,
Розспіваний, розсміяний похід
В минуле наше, а може й і в майбутнє,
Щоб здійснилося слово незабутнє
Пісень воскресних...

Наче завірюха
Летіли звуки, я стояв і слухав.
Як же далеко тії дзвони грали,
А як глибоко в душу западали
Ці срібні дзвони в рідному селі,
Що гомоніли в опалевій млі.

М. Данилишин

Під гомін воскресних дзвонів

Як великий вдарить дзвін полину думкою привітати рідну землю, де перебув я свої юнацькі роки, щоб хоча в душі скласти глибокий поклін тихим могилам своїх покійних родичів і тим звеличати день світлого воскресення христового, яке відзначуємо як найбільше наше рокове свято, овіяне величністю нашого обряду, замаяне шуткою, прикрашене писанками, оспіване гагілками, святість яких відчуваємо з найглибшими почуваннями нашої, ностальгією наповненої, еміґрантської душі.

У день світлого Воскресення Христового кожному з нас стане перед очима далеке, але незабутнє родинне село, посередині якого на горбку домінувала ґонтами крита церковця, оточена тополями та липами, а довкола неї біленькі хатки, обведені плотами з перелазами та плакучими вербами. Туди ми проходили підростками, поспішаючи на Христові Страсті, щоб вислухати 12 Євангелій, що їх маєстатично відчитував наш сивоволосий парох перед покладенням Плащаниці, на якій був зображений Христос Спаситель у терновому вінку та із коралевими ранами на руках і ногах, що ми їх цілували з нашими батьками в найбільшій покорі та пошані. Ми з великим почуванням згадуємо ці давно минулі часи, коли ми всі, кожен із нас вдома, готовилися, щоб достойно зустрінути цей світлий Празник зі всіма питомими йому традиціями та звичаями. Згадуючи ці давно минулі часи, нам увижається наша незабутня матір, яка враз із нашими сестрами, а під доглядом старенької бабусі приготовляли та випікали цілий ряд більших і менших пасок, приготовляли галунки, плесканку та інші традиційні снасті, заставляючи й нас до помочі та порядку. Ми з насолодою згадуємо ці юнацькі роки, коли ми разом із сусідськими хлопцями-ровесниками домовлялися щодо спорудження різних доморобних, переважно із гільзи пістолів та „ключів," і закупівлі пороху та сірки для стріляння під час свячення пасок, яке відбувалося у неділю раненько, а потім цей традиційний звичай продовжувався цілих три дні. Це була вже великодня традиція, де навіть Євангелії читано по пунктах, а це відзначувано стрілянням з моздірів, що його виконували дорослі парубки, які в додатку організовували дижур на дзвіниці, щоб систематично й по черзі дзвонити цілих три дні, бож і це треба було вміти, одночасно тягати шнури всіх п'ятьох дзвонів, звучання яких було своєрідною мелодією, ще більшу повагу якій надавав найбільший стокілевий дзвін, що від його розмаху дрижала ціла дзвіниця. Знову дівчата виводили довкола церкви різнорідні системи гагілок, як „Перепілочка", „Зеленії огірочки" чи „Грай, жучку, грай", що їх виконували різними фігурами і деколи навіть при участі хлопців, які ставили „обоpіг" та пописувалися іншими ритмічними вправами, а деколи навіть військовою муштрою під проводом колишніх „фельфебрів" чи „капралів".

У традиціях нашого народу Великдень — це найбільше рокове свято, яке торжественно святкує не лише сама родина, а ціле село чи місто і то громадно, весело та величаво. Для українського народу Великдень — це велике всенародне свято, це символ світлої перемоги правди над неправдою, перемоги добра над злом, світла над темрявою. Значення Великодня таке велике й таке надзвичайне, що його трудно вповні означити, головно його містичну святість християнства, його незламну віру в ідею воскресення, як джерела основної сили й пориву до життя, поступу та пошани. Ці світлі спогади ще й тепер огрівають нас на чужині та мріями переносять нас на далеку Батьківщину, з якої ми черпали наші вічноживучі традиції та незламну віру, підсилюючи ними нашу життьову енергію, щоб успішно змагатися за збереження духових цінностей у нашому розпорошенні по різних державах і континентах!

Воскресення Христове — це день радости, день перемоги життя над смертю, день побіди правди над злом, а традиційний наш привіт ХРИСТОС ВОСКРЕС єднає нас усіх, розсіяних по широкому світі, в одну велику українську родину, яка змагає до того, щоб зберегти не лише свою віру та традицію, а також свою беззастережну відданість Богові і Україні!

Не зважаючи на те, що цьогорічний Великдень приходиться нам зустрічати серед дуже складних відносин, зустрічаймо його, як щось величне, як радісне свято надії, щоб його поривом воскресити те все, що в ворог-окупант придавив і знищив. Загально в сучасних відносинах увесь світ переживає велику кризу не тільки економічну, а головно духово-моральну, а це спричинює не тільки тривогу та непевність, а навіть загрозу. Зокрема тяжкий і загрозливий стан переживає наш нарід на рідних землях, там бо зруйновано всі його духово-релігійні вартості, впроваджено визиск, табори примусової праці, „психушки" та тюрми, в яких караються мільйони наших братів і сестер. Совєтський окупант, прикриваючись фальшивими гаслами, веде великий наступ безпожництва, загрозливої русифікації, винищуючи всі наші культурні надбання та історичні пам'ятники. Приглядаючись до цієї дійсности, ми мимохідь ставимо питання, коли ж уже скінчиться наша Ґолґота, коли прийде наше Воскресення, що його заповідають нам наші Євангелисти, наші національні пророки, що його ми так нетерпеливо виглядаємо і яке нам за християнським законом правно належиться?

Хай же ті всі, що так думають і питають, — хай збираюься і одностайно діють, щоб спільними силами зменшити терпіння нашого многострадального народу, а тим самим зблизити вимріяну нами мету і діждатися — радісного всенародного воскресення!

Іванна Савицька

ВЕЛИКДЕНЬ НА ЛЕМКІВЩИНІ

(Лемківська говірка).

Не знам, чи пам'ятают Лемкі тоту стару повістку, же по-лемківскіх каменистих горах ходит на весну Матір Божа, і сіє там, і розсіват розмаїті квіти. Она їх сіє на тото, жеби лемківске поле, де ся не родит ани пшениця, ани жито, не заростало марні звиклов травов, лем квітками.

Пам'ятам добрі тоті жовтіцкі квіти, што росли за нашов хижов, і в моїй веси, недалеко Сянока, їх називали „сорочі очи". Іще ся сніг не стопив на Саєвій горі, а юж сорочі очи вітер колисав на вшиткі боки, бо росли високі і тоненькі, як тоті лемківські дівчатка, годовани вівсяним ощипком і тотов вівсянов кисилицев.

А як стали зеленіти верби, пускати перші конари, то наша Ганя казала, же юж весна і же треба писати писанки, бо Великдень прудко прилетит і нас застане без писанок.

Ганя чекала на ясний, зо слонком, день. Дощ, повідала Ґаня, недобрий на писанє писанок. Будут они нерівни і плаксиви, як і тот день дощовий.

Рано — ранейко, до схід слонка, вмивала си личко у воді, змішаній з теплим молоком, вбирала кошулю білу, без вишивання цалком, жеби писанкі чистенькі і гладкі биви. А потім робила на грудех криж аж три рази і пацір мовила нагoлос, жеби Матір Божа, што ходит кадиси по горах, вчула тот пацір, і благословила писанє.

Лемківскі писанкі биви прості, і звиклі, купани в атраментовій бібулці, або в синім олувку, або у фарбі з цибулі, і всі казали, же Ганя пише найліпше і барз рівно.

Писалося фтоди шпильков, а воску нигда не бракло, бо сьвічкі до церкви робив старий Онуфрий, а скупий не бив.

Як кус отепліло в природі, лемківскі ґаздині білили хижі перед Сьвятом. Кожда, кождіська хижа, курна, ци не курна, мусіла бити побілена і тоту тяжку роботу все робили ґаздині. І ізби білили на весну, і пеци в ізбах, і припечки, мастили челюсти, і додавали кусьцьок червоной глинки, про окрасу.

Ґазди смотріли лем скоту, чистили вози, острили плуги і борони, і нераз під високов каменистов горов плуг ся ломив, і треба биво мотиков копати поле.

У Великім Пості Лемкі постили і сушили. Не пили втоди молока, не їли сира, што був їм, в році за омасту, а олій з лену щадили лем про неділю і дітьом тим олійом мастили дрібні бандуркі.

Біленьку муку в нашій веси купували ґаздині лем про Великдень, або великє сьвято.

У Великодний Тиждень пекли лемківскі ґаздині тоти великі паскі, розмаїто здоблені, што їх маїли барвінком і клали на паску писанку.

Фтоди кожда ґаздиня, єдна наперед другу, були до паскі яйця, а лупкі з яєц чіпляли на тоти конари коло хижі.

А знате нашто? Нех каждий видит, ківко тих яєць пішло на тот Великдень.

Святили паскі, в нашій веси, по хижах. Богатші сьвятили в себе, біднійші зносили паскі до чиєсь їдної хижі і там єгомосьц сьвятили всі паскі разом. Пахли там і кобаси, і м'ясо виджене пахло, і плесканкі, і грудкі сира і яйця, што їх нихто не видів през рік цалий, лем хорі на плюца і дрібні діти.

Наша стара церковця, оббита зверха ґонтами не могла помістити всіх людей, як прийшов Страстний Четвер. По кожнім євангелію били Лемкі поклони аж до самой підлоги і обмивалися гіркими слезами на згадку про Божі муки.

У Велику П'ятницю не дзвонили в нас дзвони, лем тоті тесани калатавкі і рапчала, што їх діти і хлопці віддавна готовили лем на пісну відправу, а старий паламар Афтанас калатав великов калатавков і мав си то калатанє за барз великій гонір.

У Великодну Неділю до схід сонця збиралися лемківскі дівчата в сині, чи чорні ґорсети, щонайновійші і найліпші, і в льняні оплічата, дрібненько вишивани на ковнірі і рукавах. На шию брали пацьоркі. Власи мастили маслом, би ся ладні сьвітили, і чесали власи до заду, а коси складали „у кошичок".

За гребінці закладали барвінок, або квітку, а про зимно, в'язали голову білов хустинов з торочками.

Ґазди носили білу льняну кошулю і льняні нагавиці і гуньку, запинану на гафтки, або на жовті ґудзики, а в зимі носили чуганю з торочками, з саморобного сукна.

Як тівко слонко на небі заясніло, зачинався обхід доокола нашой церковці. Плащаницю несли самі найстарші ґаздове, тримали ю за золоті кутаси, а котрий бив негідний у своїм нечистім сумліню, хилив голову долі, і всі виділи, же він або

(Закінчення на стор. 4)

Оксана Бризгун Соколик

Історія Страстей Христових в Обераммерґау

(2)

У 1810 році граф Монтеглас, головний міністер в уряді Максиміліяна II, зовсім заборонив виконувати релігійні драми.

Почалися прохання про знесення заборони. Однак, граф Монтеґлас, який був під сильним впливом Наполеона і який вважав, що релігія зменшує велич його особи в очах людей, не змінив своєї постанови. Але делегація невтомно далі ходила аж дійшла особисто до короля і одержала дозвіл, але запізно. Тому Страсті відбулися рік пізніше в 1811 році.

У 1815 році виконувано 11 разів Страсті, щоб в повоєнних часах допомогти безробіттю. Однак, в західній Европі панував тоді хаос, ніхто на вистави не прийшов, і мешканці цього села зазнали великі фінансові втрати. У 1816 році прийшла посуха та голод, а 1817 року велика пожежа, в якій велика частина села вигоріла дощенту. І знову рештками сил село готовилося до Страстей в 1820 році. Зацікавлення було з далеких околиць таке велике, що забракло місць, тому в 1830 році мусіли побудувати нову, більшу сцену.

Недалеко від Обераммерґау, а саме в Гогеншванґау, принц Максиміліян вибудував свою літню резиденцію, а з цим зацікавлення тією частиною Альп стало ще більше! І так в 1840 році на виставі перший раз були глядачі з-поза Баварії. Тут варто собі пригадати, що всі ці мандрівки-прощі на Страсті відбувалися пішки або кіньми! Бо аж в 1870 році вибудували залізницю до Мурнау — і з того приводу заплянувалося аж 20 вистав! Та вони не відбулися. Після 16-ої вистави вибухла французько-пруська війна і все перервала. По її закінченні, в 1871 році, хотіли ще ці чотири вистави докінчити, а прийшлося їх дати а 19! — аж таке було зацікавлення. Присутній на одній з вистав був принц Валії з принцесою Александрою, пізніший король Едвард УІІ.

Аж при кінці XIX століття глядачам побудували дах над головою, до того часу все відбувалося під відкритим небом.

У 1900 році залізниця вже доїздила до Обераммерґау. В результаті Страсті треба було ставити 48 разів, щоб всіх задовольнити.

У 1910 році вистава повторювалася 56 разів, і на кожну виставу продано 5,000 квитків!

Світова війна перешкодила дальшим плянуванням і чергова вистава мала відбутися аж у 1922 році. Однак повоєнний хаос та девальвація німецької марки не спріяли підготуванням. І на диво прийшло 310,000 глядачів, отже треба було відбути 68 вистав! Депресія 30-их років також перебила пляни, і Страсті відбулися аж в 1932 році. Хоча маси людей були без праці, виставу повторювано 80 разів для 380,000 глядачів на новій сцені. Під час більшої депресії американське підприємство запропонувало мешканцям цього села один мільйон долярів, щоб сфільмувати Страсті. Однак у цій найбільшій фінансовій скруті вони не злакомилися на доляри, знаючи, що їхні вистави — це обіцянка Богові. Єдиного чого добилися американці — це одержання дозволу на турне декількох артистів із цього села по Америці. Це був такий фінансовий успіх, що уможливив святкування 300-ліття в 1934 році, коли Обераммерґау відвідало понад 400,000 осіб!

Друга світова війна, коли в Німеччині при владі був Гітлер, унеможливила виставу в 1940 році. Аж по війні із заохотою американців і з їхньою допомогою Страсті знову відродилися в 1950 році, і на виставі було понад півмільйонів глядачів!

У 1960 році здавалося, що весь світ вже вибирається на Страсті. Театр мав тоді 6,500 місць і тому змогли примістити тільки половину глядачів... та почали продавати квитки на 1970!

У 1970 році було 100 вистав, з того 30 вистав, зарезервованих для німецького населення, яке не потребувало нічлігів.

1980 рік. Незадовго відкриється куртина славного театру в Обераммерґау. Як же виглядає підготова до вистави?

Обераммерґау має школу для акторів, а можуть ними бути виключно місцеві мешканці. Актори щорічно виступають у релігійних драмах, підготовляючися до Страстей. Фактичне підготування триває два роки. Коли управа села Обераммерґау вирішить, що наступні Страсті мають відбутися, усі сходяться в театрі. Згода всіх присутніх уважається за відновлення обіцянки. Тоді вибирають спеціяльний комітет, а той приділює різні функції підкомітетам. Кожен, хто народився, або прожив 20 років, є зобов'язаний в якісь формі брати участь у виставі. Коло 600 акторів, зі статистами понад 1,400 осіб бере участь у виставі. Згідно зі стародавнім звичаєм, рік перед виставою усіх просять не стригти волосся. Спеціяльний комітет оцінює і вибирає артистів. Сім місяців перед виставою артисти довідуються про свої ролі. Не тільки їхній зовнішній вигляд береться до уваги, а добирається людину подібним характером до даної ролі. В день вибору — 125 головних роль — усі сходяться в церкві на спільну молитву. Проби зачинаються восени та відбуваються щоденно. А в травні є перша вистава.

Вистава триває один день. Вона в трьох частинах, в 14 діях, з 18 живими образами, так зв. „табльо вівант". Ці живі образи Старого Завіту тісно пов'язані з дією Нового Завіту. Текст написав місцевий священик Альойз Дайзенберґер в роках 1850-60, і це 4-ий справлений текст за 346 років існування Страстей в Обераммерґау.

Музику, яку виконує великий хор і велика оркестра написав ще в 1815 році місцевий учитель Рохус Дедлер.

Глядачі сидять під дахом театру, дія відбувається на сцені під відкритим небом, незалежно від погоди. Сонце, дощ, птахи, вітер це неплянованi учасники дії, яка залишається на ціле життя.

Пригадується наша мандрівка до Обераммеиґау в 1970 році. Переглядаю свій щоденник: „...Виходимо зі залі не так повні вражень, а повні переживань. Хвилинами здається, що ви один з виконавців. Часом здається, що то Служба Божа, і рука підіймається, щоб перехреститися. Незабутня цілість, незабутні моменти в'їзду Христа і „Осанна" з тисячі уст. В моменті, коли Юда захланно перераховував гроші — по спині бігали мурашки. Тремтіло все єство, коли юрба ревла „Кров його на нас і на дітей наших" Та і яке ж потрясаюче — „На смерть його!" з уст понад 1,200 осіб на сцені — цього ніколи не можна забути. Повна містики Остання Вечеря і Розп'яття, яке викликало сльози і просто спаралізувало глядачів. Це ж так, немов би виходили крок-у-крок за Христом. І тут, на цій виставі не так приходив подив для бездоганної гри артистів — аматорів, чудових стильових костюмів і декорацій, а радше переживалося все, кожен момент. І останнє „Христос Воскрес" внесло життя і світло на залю Вічне життя перемогло смерть...".

*
* *

Коли при[illegible]е осінь, і по останній ви[illegible] замкнуться двері те[illegible] всі учасники Христов[illegible]ами підуть на прощу до манастиря в Етталь, щоб подякувати Богові, що дав їм силу і витривалість ще раз дотримати обіцянку, яку дали їхні предки в XУІІ столітті.

А чудові розмальовані хатки стоятимуть собі далі на горі Кофель, наче під опікою хреста та чекатимуть на прихід нового десятиріччя.

Спекулянти потерпіли

Ню Йорк. — Біржа в Ню Йорку в четвер, 27-го березня, перетворилася в безлад. Спекулянти сріблом, які ще недавно робили колосальні гроші, підбиваючи ціни срібла, тією своєю спекуляцією і ненормально та неоправдано високими цінами так дезорганізували ринок, що раніше чи пізніше мусіло прийти до краху. Ще в січні ц.р. ціна за унцію срібла була дол. 50,05, а в четвер, 21 березня біржу замкнено з ціною дол. 10,80 за унцію.

Очевидно, що спекулянти потратили колосальні гроші. Але найбільше втратили брати Ганти з Тексасу, які є „королями" спекуляції сріблом на цілому світі. Вони втратили на папері коло більйона долярів.

ІМПРЕСАРІО В. ЛУЦІВ ІНФОРМУЄ ПРО МІЖНАРОДНЕ ТУРНЕ — „ПРОМЕТЕЯ" ТА ВІЗАНТІЙСЬКОГО ХОРІВ

Під час відвідин у редакції: співак-бандурист Володимир Луців і ред. Любов Коленська.

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л.К.) — У вівторок, 18-го березня ц.р., тут до приміщень Головної канцелярії УНСоюзу та в-ва „Свобода" завітав співак-бандурист Володимир Луців та водночас імпресаріо міжнародних турне чоловічих хорів Візантійського з Утрехту Голляндія, та „Прометей" із Філядельфії — в плянах яких концертові виступи на американських та европейських естрадах.

Інформуючи про підготову І-го европейського турне чоловічого хору „Прометей", диригентом якого є маестро Михайло Длябога, а акомпаньяторкою — піяністка Ірина Пелех, В. Луців розповів, що це турне проходитиме у чотирьох европейських країнах — Англії, при співпраці Союзу Українців Великої Британії, — у Франції, при співпраці Українського Центрального Комітету (при чому три концерти цього хору у Франції будуть виключно для французької публіки), — в Голляндії, де Візантійський хор під керівництвом д-ра Мирослава Антоновича влаштує в Утрехті привітальний концерт хористам „Прометея" та заопікується їхнім перебуванням у цьому місті, — у Німеччині, при співпраці Центрального Представництва Української Еміграції. З цієї країни хор уже повернеться до ЗСА.

„Якщо згадаємо програму, — сказав В. Луців, — вона незвичайно цікава і має клясичний репертуар. Хоча б для прикладу згадати деякі точки. Хор виконуватиме пісні: „Хор підземних ковалів" С. Людкевича, „Огні горять", композиція І. Воробкевича в обробці С. Людкевича, „У неділеньку святую" Кирила Стеценка, цілість музичного твору „Гамалія" Миколи Лисенка, а також в українській мові — „Лісову серенаду" Ф. Шуберта, „Хор циганів" Р. Шумана, як і твори самого диригента Михайла Длябоги, наприклад — „Дума про перелюбство" тощо".

Опісля у дальшій розмові В. Луців поінформував редакторів про турне Візантійського хору з Утрехту, який відзначуючи своє 30-річчя, концертуватиме в ЗСА і Канаді на протязі жовтня і листопада. 30-річчя існування цього хору, — зазначив В. Луців, — „це довгий уже шлях, який позначився його успіхами, його витривалістю, а зокрема його відомими міжнародними турне. Бож тільки державні народи спроможні організувати такі концерти, які простягаються на різні континенти. Візантійський хор складається із голляндців, а все ж таки у своє 30-річчя він входить як безперервний пропаґатор української хорової музики у вільному світі".

У плянуваннях Візантійського хору, — продовжував говорити В. Луців, — 16 концертів, які відбуватимуться під високим патронатом Церков, УККА та КУК. Програма концертів — майже зовсім нова. Виступи цього хору проходитимуть під орудою д-ра Мирослава Антоновича і включатимуть сольові виступи тенора-бандуриста Володимира Луцева та фортепіяновий акомпаньямент піяністів Іринея Жука та його сестри Люби Жук. В Едмонтоні Візантійський хор молитвою „Отче наш" відчинить сесію парляменту альбертського уряду, що треба завдячувати міністрові Василеві Дячукові. Йдуть заходи, щоб і в Оттаві відбувся подібний виступ.

Енерґійний імпресаріо В. Луців сказав, що не дивлячись на те, що в нього — особисті співацькі виступи, він однак знаходить час, щоб скоординувати це, вже 5-те міжнародне турне, „з яким справи розвитку української культури набирають певної ваги. І водночас такі міжконтинентальні виміни дуже підносять на дусі та стимулюють українську громаду в світі".

Співак Володимир Луців, який має за собою 2,000 сольових виступів у приблизно двадцятьох країнах світу і ряд міжнародних нагород, також поінформував, що свій особистий співацький сезон на концертових естрадах він розпочинає 20-го травня ц.р. в Блекпулі, Англія. У цій країні відбудеться цілий ряд його виступів аж до 20-го жовтня бож опісля він уже виїжджає з Візантійським хором до Канади і ЗСА.

На відхідному В. Луців, тепло усміхнувшись, сказав: „Крім мого побажання повідомити редакцію про наші міжнародні турне, хочу висловити признання і ґратуляції Українському Народному Союзові за те, що ця установа подумала над створенням одномільйонової Культурної Фундації. І не тільки від себе вітаю цей задум, я певен, що ним радіють не менше, наші, досі залишені, українські мистці". Відвідувач висловив свої ґратуляції й нав'язав до повідомлення у „Свободі" з дня 12-го березня, де було сказано про заплянування цієї ж Культурної Фундації УНСоюзом, — прибутки з якої були б призначені головно на премії за найкращі досягнення в поодиноких ділянках української культури в Америці і Канаді".

Петра Арктотина переобрано секретарем 261-го Відділу УНСоюзу у Вільямставні

Цеціл, Н. Дж. (с.г.). — Тут, в неділю 2-го березня, в залі УКЦеркви свв. апостолів Петра і Павла відбулися річні загальні збори 261-го Відділу УНСоюзу т-ва „Україна". Збори відкрив і ними проводив голова Відділу Іван Васюрко, а перебіг нарад протоколував Андрій Стахнів.

Відкриваючи збори, голова Відділу Іван Васюрко привітав присутніх членів, а між ними і союзового організатора Степана Гавриша, відтак вшановано померлих членів однохвилинною мовчанкою і згідно прийнятого порядку нарад приступлено до його виконання.

За цілість праці у Відділі звітував голова Іван Васюрко, який вже на вступі сказав, що в минулому році через технічні причини не відбулися річні збори, тому звіти будуть обіймати два роки праці. Він розповів про співпрацю з секретарем; про те, що належить до управи Окружного Комітету Філядельфійської Округи, де брав участь у кількох нарадах; він був теж членом Комітету для відзначення 85-річчя УНСоюзу, що відбулося в червні минулого року в Міллвілл, Н. Дж. Звітодавець також допомагав організувати членів, відвідуючи проспекти з організатором Степаном Гавришем.

Про фінансові справи і рух членства у Відділі вичерпний звіт зложив секретар Петро Арктотин: у звітовому часі придбано 10 нових членів і зараз Відділ нараховує 133 члени. Він поінформував про трагічну смерть щойно прийнятого нового члена Степана Смиюка, який загинув у автомобілевому випадку. УНСоюз виплатив спадкоємцям 8.000 долярів, у тому 5.000 долярів Акцидентового забезпечння. Свій звіт Петро Арктотин закінчив апелем до присутніх, щоб допомогли йому організовувати нових членів.

Звіт Контрольної комісії приготував Михайло Кузмінський, але він був перешкодженим, тому звіт відчитав секретар президії Андрій Стахнів.

По звітах присутні члени висловлювали свої думки про працю управи і, уділивши їй абсолюторію, обрали нову управу в складі: Іван Васюрко — голова, Андрій Стахнів — заступник голови, Петро Арктотин — секретар, Йосиф Сморедський — заступник секретаря, і Неля Арктотин — касир. Контрольну комісію очолив Михайло Кузьмінський; членами обрано Олену Стахнів і Михайла Ваповського.

По виборі управи переобраний голова Іван Васюрко запросив до слова Степана Гавриша, який поінформував збори про працю Філядельфійської Округи та висловив подяку управі за гармонійну співпрацю з Округою та приєднування нових членів, що помогло Окрузі 15-ий раз бути першуном поміж всіма тридцятьма союзовими Округами. Степан Гавриш також розповідав про загальну працю УНСоюзу, інформуючи про успіхи фінансової господарки та працю організаційного Відділу.

На закінчення відбулася речева дискусія над різними проблемами УНСоюзу, зокрема члени скаржилися, що не одержують „Свободи" начас, яка приходить з кількаденним спізненням. Було заторкнено справу дивіденди, її акумуляції та висловлено ряд побажань.

Річні збори, які слід уважати речевими і продуктивними, закінчив голова Іван Васюрко подякою всім за участь, а відтак пані Ріта Васюрко гостила присутніх кавою і солодким.

„За і проти Української Гельсінкської Групи"

Дискусійний вечір у Ню Йорку

Ню Йорк (Н.Н.). — Відділ Українського Демократичного Руху (УДР) у Ню Йорку влаштував 2-го березня в Українському Інституті Америки дискусійний вечір на вгорі названу тему. Виконавцями програми були члени УДР з Вашінгтону панове Степан Процик, Дмитро Корбутяк і Роман Барановський. У заступстві (хворого на грипу) д-ра Олега Волянського, голови УД Р у місті Ню Йорку, приявних 70 слухачів привітав мгр Роман Ільницький, заступник голови Головного Секретаріяту УДР.

Перший виступ з доповіддю д-р Роман Барановський, член Екзекутиви УККА від Асоціяції Українців Америки. Він дав інформацію про дискусії, які велися на форумі Екзекутиви й Крайової Ради УККА у зв'язку з резолюцією, якою відмовлено підтримки ген. Петра Григоренка і Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи.

Доповідач характеризував мотиви, якими керувалися діячі Українського Визвольного Фронту при схваленні тієї резолюції, і при тому ствердив, що українська суспільність у ЗСА спонтанно зареагувала проти неї в формі багатьох зборів, віч, доповідей, листів і ухвал.

Це й довело до того, що УВФ мусів переглянути своє рішення і погодився на повний розгляд його на черговому засіданні Крайової Ради. Резолюція, яку там прийнято, не цілком задовіляла, хоча це крок у правильному напрямку.

З черги виступив інж. Степан Процик. Він сказав, що така сама дискусія вже відбулась у Вашінгтоні й у Філядельфії з участю більшого складу осіб, як в Ню Йорку. На жаль, професійні обов'язки деяких учасників дебати не дозволили їм прибути до Ню Йорку. Він коротко пояснив присутнім звукозаписний апарат, на тасьмі якого утривалено виступ лідера УВФ Ярослава Стецька на українській радіопрограмі в Детройті. Ярослав Стецько говорив про політику Петра Григоренка, називаючи її шкідливою і суперечною із українськими національними інтересами. Він закликав громаду не підтримувати ні генерала, ні очолюваного ним Закордонного Представництва УГГ.

Одночасно зібрані на дискусійному вечорі УДР вислухали декілька виступів П. Григоренка. Найдовшим із них були його зізнання на Слуханнях Андрея Сахарова у Вашінгтоні восени 1979 року перед чотирма-п'ятьма сотнями представників багатьох народів світу.

Там ген. Григоренко сказав, що уряд в Москві веде політику жорстокого національного поневолення України і русифікації його населення і культури. Українці піддані найважчим репресіям; учасників українського правозахисного руху переслідують більше як росіян.

Відтворено на звукозаписі також промову Григоренка на святі державности Карпатської України, в якій він підкреслив закономірність і справедливість української боротьби за свою самостійну і соборну державу. При тій нагоді виступала також його дружина Зінаїда Григоренко з побажаннями для українського народу успішно завершити змагання за відновлення втраченої державности.

На тлі цих звукозаписів ред. Дмитро Корбутяк побудував свою доповідь. Він проаналізував промову Ярослава Стецька і крок за кроком опрокидував його тези, що, мовляв, Григоренко не є українським державником. Немає також підстави — твердив він — робити закиди пані Зінаїді Григоренко, що вона „російська імперіялістка". Він полемізував також із тезою, що, мовляв, Григоренко „працює проти українських інтересів", коли він захищає право татар до повороту на їхні історичні землі в Криму. Навпаки — казав Корбутяк — нація, яка бореться за волю і право на самостійність, мусить визнати таке право і за іншими народами.

Після ред. Д. Корбутяка прочитав свою доповідь інж. Степан Процик. Він побудував її на засаді протиставлень. З одного боку він навів головніші принципи політики УВФ, а з другого такі ж засади діяльности ЗП УГВР. Опісля він порівняв їх і дав їм оцінку з погляду етики, політичної доцільности і здійснимости в обстановці теперішнього міжнародного положення в світі і в Україні.

В дискусії перший виступив Леонід Плющ, який між іншим сказав, що він зробив помилку на своїй першій зустрічі з українцями у вільному світі в Ню Йорку. Я тоді „ляпнув" — сказав Плющ, що я марксист і комуніст. Коли я приглянувся до світу і особливо після того, як я ближче запізнався із духовим обличчям європейських комуністів, я відвернувся від комунізму. Я став їх противником. Тепер вони ведуть проти мене — продовжував Плющ — непребірливу кампанію. Я звинуватив їх перед французьким судом за наклепи після того, як вони називали мене агентом американської розвідки, і виграв той процес.

У дальшому Леонід Плющ сказав, що висилка з еміграції в Україну Добоша і Климчука була помилкою. Обидва вони виявилися людьми не сильними морально, бо після арештування поводилися не так, як треба б. Через них відбулося багато арештів на Україні. Слід було б створити всесторонній громадський суд, зложений з діячів різних переконань, щоб простежити хто і з яких спонук висилав їх люди на Україну.

Роман Ільницький твердив, що в Українським Визвольним Фронті згуртовані українські патріоти, але, на жаль, на чолі тієї організації стоять люди не на висоті свого завдання. Вони не можуть відірватися від минулих помилок ОУН, продовжують їх і тепер і до того ще й вважають, що це нібито вияв характеру і „незламности" переконань.

Він радіє тим, що УВФ зробив перший крок на форумі УККА, щоб направити шкоду, яку він заподіяв українській справі резолюцією проти Української Гельсінкської Групи. Ціллю УДР не є знищити УВФ, а вплинути на поправу його політики. Дискутант, спостерігаючи пресу УВФ, має сумніви, чи його провідники здібні до того, щоб визнати свої помилки.

В дискусії виступали ще інж. С. Процюк, Р. Купчинський і багато інших. Програму вичерпано в чотирьох годинах.

ВЕЛИКДЕНЬ НА ЛЕМКІВЩИНІ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

проклинав, або заїхав плугом на чужу межу.

Церква, на Великодні Сьвята, била набита людьми.

Найстарші, найближчі літами до Бога, стояли покірно пред Іконостасом і тримали воскові сьвічі. Віск ся топив і капав на жовті рукі, барз спрацьовані рукі, і капав газдам на гуні, і о тото газдам ходило, бо по гуни било пізнати, же він на Великдень тримав сьвічку.

З тацов ходили старші братя, і не минали никого, а ходили з тазов побожно, як сгомосьць з монстранційов. На Великдень казаня нигда не биво, тівко повиншоване. А діти маленькі стояли тихо у церкви, барз красні зібрани, тримали сі баби за спідницю, і дивилисі горі на Бозю, што всьо виділа і всьо знала, і тот Бозі повно биво на стінах.

Кася, дякова жена, сьпівала в Ялині на фурах (хорах), а голос мала барз красний, же сй просили сьпівати на вшитків ялинських представлінях.

—Христос Воскрес, Христос Воскрес, виталися Лемкі медже собов, прославляли Воскресного Бога, і шли прудко додому, би ся досита наїсти, бо юж биво по пості.

Дзвонили дзвони голосно від Неділі аж до Сьвятого Вівтірка, і в кождий сьвяточний день бива в церкві вечірня.

І стріляли Лемкі з люфок і з мозьдзірів і прославляли Бога молитвов і піснями, прославляли аж доти, покля сами не пішли свойов хресном дорогов на тоту лемківску Голгофту.

ПОСИЛЮЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО 6-ГО ФЕСТИВАЛЮ В АРТС ЦЕНТРІ НЮ ДЖЕРЗІ

Члени фестивального комітету під час відвідин в УНСоюзі (зліва): Мирон Пінковський, Мирон Биц, Роман Юзенів, Остап Якубович, Михайло Іванців, Ганя Банасевич-Мілі, Евгенія Харченко, Анна Козюпа з донечкою Тетяною.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Біля 20 осіб з різних місцевостей північного Ню Джерзі, які творять комітет для влаштування шостого Українського фестивалю у Гарден Стейт Артс Центрі у Голмдел, Н. Дж., напологливо працюють над завершенням програми цієї найбільшої української імпрези на східньому побережжі ЗСА. Деякі члени комітету, що його очолює Остап Якубович, відвідали у понеділок, 31-го березня, Головну Канцелярію УНСоюзу і В-во „Свобода" та поінформували членів Головного Екзекутивного Комітету і редакцію про підготову до фестивалю, який відбудеться в суботу, 31-го травня ц.р.

Як і в минулих роках, програму Фестивалю поділено на дві частини: пополуднева на розлогій площі Артс Центру і вечірня на великій сцені амфітеатру, який має 5,000 сидячих місць та може примістити додатково біля 3,000 осіб на підвищених травниках. Артс Центр, який міститься при виїзді в Гарден Стейт Парквею ч. 116, буде відкритий вже в год. 11-ій вранці. В Центрі є великі паркувальні площі і травники, які можна використовувати для відпочинку, розваги чи товариських зустрічей. Пополуднева мистецька програма, початок якої заплянований на год. 12.30, включатиме виступи різних груп у формі концерту, при чому група, яка здобуде перше місце матиме змогу виступати у великій програмі в наступному році. Різні мистецькі виставки, продаж зразків українського мистецтва і їжі — все це включене у пополудневу програму. Вступ на цю частину програми вільний.

Початок основної мистецької програми запляновано на год. 4-ту по полудні. Її вестиме відомий із попередніх фестивалів конферансьє Ярослав Семчишин з Вінніпегу. Вже заангажовано до виступів танцювальний ансамбль „Україна" з Монтреалю, оркестри „Темпо" і „Рушничок" та відомих мистців-вокалістів Еда Іванка і Ірку Вельгаш. Ведуться переговори з іншими мистецькими одиницями.

Комітет приготовляє спеціяльну програмку на Фестиваль з оголошеннями. Особи зацікавлені в оголошеннях повинні контактуватися з Христиною Биц (тел. 201-374-1122).

Після Фестивалю відбудеться прийняття для виконавців програми і зголошених гостей. Відтак відбудеться забава у залі церкви Успення Пресвятої Богородиці у Перт Амбою, Н. Дж., під звуки трьох оркестр — „Іскри", „Темпо" і „Рушничка".

У справах квитків, групових й індивідуальних, слід звертатись до Михайла Іванціва, на адресу P.O. Box 222, Elizabeth, N. J. 07207, або телефонічно (201) 761-5977 під час дня і (201) 352-8257 у вечірніх годинах.

Фестивальний комітет працює під патронатом Стейтової Координаційної Ради Відділів УККА.

ПОЕМА: „РІК ДВОТИСЯЧНИЙ"

Іван Кмета Ічнянський. „Рік двотисячний". Поема. 32 стор. Видавництво „Дорога правди". Торонто-Філядельфія. 1979.

„Бог не мав часу творити поезію і тому доручив це земним поетам..." Таке високе визначення поезії і її творців зринуло з уст видатної української письменниці — клясика Ольги Кобилянської.

Подібне спадає на думку, коли перечитується новий твір поета Івана Кмети-Ічнянського, — поема „Рік 2000-ий"... Не інакше, як небеса навіяли поетові візію недалекого майбутнього, що, можливо, чекає людство в 2 000 році. І хоч поет в епілозі каже, що його візія — це видіння, що об'явилося головному персонажеві Гнатові Любарському, та це видіння не тільки „тривожне, а й пророче".

Розчеплення атома все може принести. І він таки, за поетичною візією автора, приніс світову трагедію — катастрофу. Та не все й не всі загинули. Божим чудом уцілів і Гнат Любарський, головний герой поеми „Рік двотисячний"... Вісімдесятлітньому ученому й поетові посивілось десять років на безлюдді в хащах канадської півночі. Курінь був його мешканням, дичина і риба — його поживою... На березовій корі поет пише, а на дереві мітить окремі знаки — викарбовує їх сокиркою — „нерозлучною супутницею в суворім лісі"...

Одначе, не будемо переповідати змісту поеми „Рік 2000-й". Уважний читач сам перечитає її. Хочемо тільки закарбувати й собі, що пише на березовій корі Гнат Любарський, — чи то пак, як змальовує поет Іван Кмета — Ічнянський свою тривожну візію, зображену в роздумах і переживаннях героя твору.

Поемою „Рік 2000-й" автор сягнув верхів'я свого творчого вияву, — поемою, що просто пахне образами, крилатим словом і глибокою думкою. Цей вияв іскрився і в попередніх його поетичних творів, які промовляють самі за себе і не потребують рекомендації...Промовляють у збірках поезії: „Ліра емігранта", „Чаша Золота", „Крила над морем" і „Заграви вечірні", — видані в Канаді й Америці. Та все ж таки найглибше й найяскравіше промовляють до серця рядки поеми „Рік 2000-й"... що становить собою згущені рядки творчої мудрости. Щирий й пісенний лірик, Ів. Кмета-Ічнянський виявляє й у поемі свою сердечну ліричність, але вже ліричність, забарвлену розлогим епосом. Білим віршем ллється епічна течія, хлюпочучи образами:

„Писав повільно в тиші
Гнат Любарський,
На білій він писав
корі з берези,
На півночі далекій,
на канадській, —
Як в хащі біла ніч
просилась в хижу,
А сон крильми йому
на очі віяв,
Мов подих милої,
давноминулий..."

Опинившись на безлюдді, герой поеми Гнат Любарський „не пустив надію й сонце із душі своєї". Навіть курінь призвичаївсь слухати його шепіт, бо

„Поет з собою часто
розмовляє.
Та з Богом... Та ще
й з лисенятком. —
Воно кривеньке, наче пес
той вірний.
Від нього — ані кроку...
Професор ласкою
здобув ту приязнь,
Склав ногу зламану,
до хижі взявши,
Так стало другом
звіреня..."

Та поки прийде ласкою небес надісланий порятунок, Гнат Любарський „чудом вижива на дичині і рибі" і карбує на клені — „Рік 2000-й". Важкі думи огортають поетову сумну душу, тривожну й самітню:

„Лиш клен у хащі, тиша
й синє небо
Поетові-пустиннику
тут друзі..."

Як хочеться йому, грішному, обійняти живих людей! Як прагне душа побачити свою Україну! Та хто буде його, пустинника, рятувати?! Згадуються молоді літа, „що заплили за кручу"...

„Тоді поетів юний дух,
як голуб вільний,
Шукав ключа
до таємниць буття..."

Знайти ключ до таємниці буття, — досягти вічної, але усвідомленої мети буття — це провідна нитка в житті і творчості поета Івана Кмети-Ічнявського, а в поемі „Рік 2000-й" зокрема шукають цієї розгадки й ті, що „чудом Божим врятувались":

Світ, засоромлений
своїм безумством,
Шукає ідеалу і Творця
забутого шукає..."

— розповідає молодий пілот Гайдаревич старенькому поетові-вченому. Після ускладнених зіткнень і перипетій (читач про це довідується з несподіваних поворотів у розгортанні сюжету поеми...) надходить благословенний порятунок і гаряча зустріч із живими людьми та навіть з онуком... Мов старий Ной, Гнат Любарський, підносячи руки, молиться і просить благословення на обнову землі:

„Хай прийде Царствіє
Твоє! Помилуй
землю, Боже..."

Тоді

„Прещедра сонцезлива
весняна
Руїни залила.
Ледь чутно
арфи грали...
І людські душі гоїла вона
теплом життя —
Надії..."

Читаю „Рік двотисячний", асоціятивно згадуються твори Лесі Українки — такі вони зво[illegible]шливі — рядки поеми [illegible] Кмети-Ічнянського, [illegible] віють силою розду[illegible]зійности й людяност[illegible]

[illegible]кола Щербак

День солідарности з українськими політичними в'язнями

„Дванадцяте січня сімдесят другого року — це не тільки день мого арешту, але й дата початку широких репресивних акцій із метою остаточної ліквідації течії шестидесятників в українському літературно-громадському житті, — написав український журналіст-політв'язень Вячеслав Чорновіл у заяві адресованій до голови Президії Верховної Ради Української РСР 12-го січня 1974 року. — Тому, починаючи з дванадцятого січня сімдесят четвертого року, я щорічно — як в ув'язненні, так і після звільнення — відзначатиму цей сумнопам'ятний день української історії одноденною голодівкою. Так робитиму аж до справедливого перегляду моєї та інших аналогічних справ".

„Сьогодні український народ у вільному світі... відзначає День українських політичних в'язнів. Кожного року, починаючи від 76-го року, політичні в'язні в Радянському Союзі відзначають цей день голодівкою", — сказав у своїй проповіді священик о. С. Пітка під час Богослуження в українській католицькій церкві в Мюнхені.

У неділю, 13-го січня, в усіх українських католицьких і православних церквах у Західній Німеччині були відправлені богослуження, під час яких священик й віруючі молилися за „героїв боротьби за права свого народу", як сказав о. С. Пітка.

В українській католицькій церкві в Мюнхені Богослуження в намірінні українських політв'язнів правив владика Платон Карниляк з іншими священиками.

Хто іншому заперечує право на свободу, той і сам вільним не буде, — сказав далі у своїй проповіді о. Пітка. — Свідомі цього, „сильні цього світу" тремтять від того, що завтра станеться. Кожний вияв свободи слова чи сумління, і на диктаторів падає громом страх, бо дух — годі обмежити... Герої боротьби за права свого народу викривають брехню й облуду, розбивають в'язниці. „Господь зробив уста мої, немов гострий меч", — сказав пророк Господній. І уста нових наших пророків лякають ворогів нашого народу більше, ніж будь-яка зброя.

Пам'ятаючи слова Вячислава Чорновола, українці на еміграції відзначили 12-те січня урочисто, як „День українського політв'язня". Українці на Заході розпочали акцію на підтримку своїх братів на Україні, в концтаборах, у в'язницях та на засланні, які жертвують собою за права свого народу, за збереження самобутности українського народу, за національну самостійність.

У З'єднаних Стейтах Америки в Клівленді українська громада влаштувала демонстрацію протесту й голодівку на центральній площі міста. Демонстрацію організували Українська рада прав людини й Товариство Української Студіюючої Молоді. Демонстація й голодівка разпочалася опівночі 11-го січня й тривала цілу добу. Організатори клівлендської демонстрації зазначили в заяві для преси, що ця демонстрація — вияв підтримки для всіх тих, що терплять за свої виступи проти порушень прав людини совєтською владою. Мета демонстрації — моральна підтримка українських політичних в'язнів і їхніх родин у боротьбі за людські й національні права.

Пластові улади Юнаків і Старших Пластунів влаштували в Мюнхені вечір солідарности з переслідуваними українськими політв'язнями. В залі, де відбувся цей вечір, влаштовано виставку фотографій і документів, які свідчать про боротьбу українських інакодумців проти „влади рад", а також виставку й продаж книжок української самвидавної літератури та виставку вишивок ув'язнених у Мордовському таборі українських жінок.

Виступаючи на цьому вечорі, студент Франкфуртського університету Марко Горбач розповів про діяльність Української Гельсінкської групи — руху оборони прав людини та незалежности українського народу. Закінчуючи свою доповідь, Марко Гарбач сказав: „Для інформації західньої громадськости нам потрібно набагато більше робити, потрібно включити ...більше людей, які використовували б свої зв'язки з представниками преси, радіо й телебачення та поширювали й розбудовували цю інформацію. Таким чином, вони могли б бути великою допомогою ...Українській Гельсінкській групі на нашій батьківщині".

Крім моральної підтримки українських політичних в'язнів у СССР і ширення інформації серед громадськости Заходу про порушення урядом СССР національних, релігійних і політичних прав українського народу, важливою є теж і справа матеріяльної допомоги для них і їхніх родин. Українці у вільному світі повинні брати під свою опіку і допомагати окремим політичним і релігійним в'язням та їхнім родинам і так здійснювати найвищий християнський і гуманітарний обов'язок всебічного піклування адоптованими в'язнями та їхніми рідними. До такої підтримки закликає Комісія Прав Людини при СКВУ. Цій акції матеріяльної допомоги сприяє теж міжнародна гуманітарна організація Амнесті Інтернешенел.

Вістки про ці відзначення Дня солідарности з українськими політв'язнями в Німеччині були передані українською редакцією радіо „Свобода" і польським радіо „Вільна Европа".

О.Струтинський-Володарський

Дві виставки писанок інж. Людмили Демиденко

У двох публічних бібліотеках Рочестеру, Н. Й. (Айрондеквойт-Схід та Айрондеквойт-Захід) протягом березня місяця відбуваються виставки писанок роботи інженера-архітекта Людмили Демиденко. Виставка робить гарне враження на глядача своїми розкішними мотивами та кольорами і коло неї завжди стоять групи зацікавлених людей, подивляючи чар української писанки і багатство її мотивів. Глядачі мало собі уявляють, скільки то старань та уваги, не рахуючись з часом, скільки терпеливости треба присвятити цьому яєчкові, щоб воно стало правдивою, повновартісною українською писанкою.

Виконання виставлених писанок надзвичайне, бо в цьому випадку писанку писала рука архітекта, що за ціле життя звикла до чистої, гарної, рівної лінії та виразного рисунку. Збір писанок великий і багатий на найдавніші мотиви всіх областей України. Людмила Демиденко знає багато місцевих назв цих мотивів, що свідчать про їх ідеографічне значення.

Над писанками розташована мапа України, на якій окремі області позначені відповідними числами. Глядач, простудіювавши цю виставку, може скласти собі уяву про українську писанку в аспекті окремих околиць.

Людмила Демиденко, внучка Михайла Драгоманова, почала цікавитись українським народним мистецтвом з молоденького віку майже 50 років тому під впливом славного художника та педагога Василя Г. Кричевського, з яким споріднені Драгоманови й Косачі. Вона дуже доцільно використала перебування у переселенчих таборах у Німеччині: там були репрезентовані всі землі України. Це дало можливість зібрати багате жниво зразків українського народного мистецтва, що їх відмалювала й описала Людмила Демиденко. Тому також у пані Людмили вже лежить підготований до видання альбом українських вишивок та гафтів, в якому стібки та орнаменти представлені в реґіональному аспекті. Багата й важлива праця чекає на видавця, праця, яку б похвалила напевно її тіточна бабуня Олена Пчілка, яка сама в свій час видала альбом українських узорів.

Ірина Твердохліб.

Помер славний легкоатлет Джессі Овенс

Джессі Овенс

Тусон, Аріз. — У понеділок вранці, 31-го березня, тут в одній з лікарень помер на 67-му році життя світової слави американський легкоатлет Джессі Овенс, який на Олімпійських ігрищах в Берліні в 1936 році здобув чотири золоті медалі, в тому три індивідуальні, встановляючи світові рекорди, які задержались довгі роки.

Овенс, якого пробатьки були негритянськими невільниками в Алабамі, ще дитиною допомагав батькові збирати бавовну на плянтаціях в тому стейті. Він вперше почав вправляти біги, маючи 13 років, а будучи учнем середньої школи встановив крайовий рекорд 9,4 секунди у бігу на 100 ярдів, який задержався до 1960-их років. Овенс здобув вищу освіту у стейтовому університеті Огайо, працюючи в той сам час як водій вінди із заробітком 100 дол. місячно. Як студент-легкоатлет, Овенс в 1935 році встановив три нові світові рекорди.

Під час Олімпійських ігрищ в 1936 році, які Адольф Гітлер старався використати для піднесення престижу Третього райху і скріплення його концепції щодо переваги „арійської раси", Овенс встановив три світові рекорди у бігах на 100 і 200 метрів та у скоці вдовжінь, а відтак допоміг американській команді здобути золоту медалю у бігу гінців на віддаль 4x100 м. Гітлер відмовився від участи в церемоніях вручення медалів Овенсові на берлінському стадіоні, натомість його німецькі суперники-змагуни з подивом і щирістю йому гратулювали.

Після ігрищ американський нарід вітав Овенса як національного героя, але президент Франклін Рузвельт не запросив його до Білого Дому. Щойно після довгих років президент Джералд Форд відзначив його „медалею волі", а президент Джіммі Картер вручив йому нагороду „живої легенди".

ХОЧ СТРАЙК ТРАНСПОРТНИХ РОБІТНИКІВ Ню Йорку продовжувався, у четвер, 3-го квітня, представники їхньої спілки погодились відновити переговори з транспортним правлінням міста при співучасті головного посередника Волтера Ґеллгорна. До цього у значній мірі причинився поворот до праці робітників залізничної мережі Лонг Айленду, що також полекшило доїзд до Мангеттену з підміських околиць.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого
МУЖА, БАТЬКА, СИНА І БРАТА

сл. п. ТАРАСА ГОРБАЧЕВСЬКОГО

буде відправлена

в п'ятницю, 11-го квітня 1980 року о год. 7-ій веч.

ПОМИНАЛЬНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

в церкві св. Архистратига Михаїла у Філядельфії (Факс Чейс), Па.

Всіх хто знав Його, просимо разом з нами згадати у своїх молитвах.

ДОРА — дружина
ОЛЕКСА І ПЕТРО — сини
ОЛЕНА І РОМАН — батьки
ЯРЕМА І КАТРУСЯ — брат з дружиною
Ближча і дальша Родина в США і Канаді

У глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що в середу, 2-го квітня 1980 року, несподівано,
відійшов у Вічність,
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

СЛ. П.

ЕВГЕН ОСТАПОВИЧ (ВИХОР)

уроджений 18-го січня 1926 р., в с. Ізуполь, пов. Станиславів, Україна, кол. член ОУН на Рідних Землях, підстаршина Української Повстанської Армії, член багатьох українських церковних і громадсько-політичних організацій на терені Америки.

ПАНАХИДА відбудеться в понеділок, 7-го квітня 1980 р., о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Насевича, 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН — у вівторок, 8-го квітня 1980 р., о год. 9:30 ранку з церкви св. Йосафата, де буде відправлена СЛУЖБА БОЖА, а опісля Тіло Покійного буде перевезене на Вічний Спочинок на український цвинтар у Факс Чейс, Па.

Просимо про молитви за душу Покійного Мужа, Батька та Дідуся.

Горем прибиті:
МАРІЯ — дружина
ХРИСТИНА ФТОМИН — дочка з чоловіком СТЕФАНОМ
СОНЯ — внучка
ІВАН І КАТЕРИНА КАЛІТАН — тесті
АННА ГНАТЮК — шваґрова з чоловіком ІВАНОМ і дітьми ІРИНОЮ І РОМАНОМ
ІВАН КАЛІТАН, МОРЕЛАЯ з дочкою КІТІ — родина
ЗУЗАННА — сестра в Україні
МИКОЛА І МАРІЯ ФТОМИН — свати
та ближча і дальша Родина в Україні й Америці

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ МЕНАХЕМ БЕҐІН гостро запротестував проти „спеціяльного трактування" жидів-емігрантів з СССР урядом ЗСА, які у наслідок такого трактування поселюються на постійно у ЗСА, а не в Ізраїлі. Цей протест Беґін висловив у розмові з Аріє Дульціном, головою світової сіоністичної організації, який просив Беґіна, щоб він порушив це питання під час запланованих нарад з президентом Джіммі Картером у Вашінгтоні. Як виказують статистичні дані, понад 70 відсотків жидів-емігрантів з СССР поселюються у ЗСА, не зважаючи на те, що їхні візи видаються їм на виїзд до Ізраїля. Вони приїжджають до ЗСА під статусом втікачів і, згідно з новим законом ЗСА, що його президент Картер підписав минулого тижня, їм належиться фінансова допомога на здобуття освіти і фаху.

На Союзівці відбудеться З'їзд Сеньйорів УНС

Кергонксон, Н. Й. — — Управа Об'єднання Сеньйорів УНС повідомляє, що в днях від 18-го до 23-го травня ц.р. відбудеться 6-ий з черги з'їзд сеньйорів УНС на Союзівці.

Програма Шостого з'їзду передбачає перш за все дефінітивне висвітлення реальних можливостей заспокоєння вимог наших сеньйорів, особливо самітних, у справі замешкання під спільним дахом у добре зорганізованому осередку сеньйорів в Кергонксоні на Союзівці або поблизу Союзівки. Крім того в діловій частині з'їзду,як звичайно дещо часу буде присвячено формально-правним, фінансовим і статутовим справам нашого Об'єднання. Багато часу призначено на культурно-розвагову частину, в якій передбачається, між іншим, прогульку, виступ мішаного хору „Золотий гомін" під диригентурою професора Володимира Бакума, мистецьку виставку, несподіванки, бенкет. Детальна програма з'їзду з часовим розміщенням окремих точок буде подана пізніше з уваги на те, що секретар управи нашого Об'єднання д-р Галина Носковська-Гірняк перебуває під цю пору в шпиталі і в цім місці управа Об'єднання Сеньйорів УНС просить молитися за її здоров'я всіх наших членів.

Як було вже подано в англомовному тижневику „Свободи" з 23-го березня, зголошення на участь у з'їзді слід пересилати на адресу Союзівки, залучуючи 15 долярів завдатку. Ціна за п'ять днів побуту на Союзівці — 80 дол. від особи. 17 дол. від особи денно на коротший час. Управа Союзівки поінформувала нас, що можуть бути деякі труднощі з позитивним полагодженням всіх зголошень, тому управа Об'єднання Сеньйорів УНС звертається з проханням до всіх наших мешканців Кергонксону і околиці, котрі мають можливості прийняти на помешкання наших сеньйорів на час з'їзду за ціну подану вище, зголошувати свої оферти на письмі до управителя Союзівки Володимира Кваса або телефонічно до управи Об'єднання Сеньйорів УНС на число телефону (914) 626-2088. В зголошеннях просимо подавати також віддаль офервоаного приміщення від Союзівки та інформації про можливості комунікаційні, потрібні для сеньйорів без власних авт.

Голова управи Об'єднання Сеньйорів УНС Микола Аврамчук

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го КВІТНЯ 1980 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1:30 по пол. в кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Ровд Іст. Проситься всіх членок взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.

———

ЧІКАҐО, Ілл. Річні збори 423-го Відділу вибрали новий уряд на 1980 р., як слідує: голова Степан Куропась, заст. Орест Городиський, фін секр. Яків Берестянський, рек. секр. Юліян Юринець, касир Іван Петручок. К. Комісія: Микола Лаба, Василь Буртняк і В. Мудрий. Адреса фін. секр. — 835 N. Maplewood, Chicago, Ill. 60622, tel. 229-2820. Секретар збирає вкладки і полагоджує інші справи в неділю від 11 до 1-ої год. по пол. у книгарні, 2315 W. Chicago Ave. Вкладки можна теж вплачувати до кредитівки „Самопоміч" на конто Відділу. Протягом тижня можна вплачувати вкладки у книгарні у касира Відділу. — Управа.